
Српска теологија данас (СТД)

књ. 8: Српска теологија данас 2016: Зборник радова осмог годишњег симпосиона
Београд: Институт за теолошка истраживања ПБФ, 2017

ISSN 2217–2491

University of Belgrade
Faculty of Orthodox Theology
INSTITUTE FOR THEOLOGICAL RESEARCH

Serbian Theology Today

Editor-in-chief
Protopresbyter-Staurophor
Radomir V. Popović

Volume 8

Serbian Theology Today 2016

Proceedings of the Eighth Annual Symposium
held at the Faculty of Orthodox Theology, 27. May 2016

edited by
Radomir V. Popović

Belgrade 2017

ISSN 2217–2491

Универзитет у Београду
Православни богословски факултет
ИНСТИТУТ ЗА ТЕОЛОШКА ИСТРАЖИВАЊА

Српска теологија данас (СТД)

уредник
Протојереј-ставрофор
Радомир В. Поповић

књига 8

Српска теологија данас 2016

Зборник радова осмог годишњег симпозиона
одржаног на Православном богословском факултету 27. маја 2016.

приредио
Радомир В. Поповић

Београд 2017

Српска теологија данас (СТД)

књига 8

уредник

Радомир В. Поповић

Српска теологија данас 2016

зборник радова осмог годишњег симпосиона
одржаног на Православном богословском факултету
у Београду 27. маја 2016.

издавач

Институт за теолошка истраживања,

Православни богословски факултет Универзитета у Београду
Београд 2017.

за издавача

проф. др Предраг Пузовић, декан

штампа

Службени гласник, Београд

тираж

500

Зборник радова је штампан у сарадњи са Патријаршијским управним одбором
и уз помоћ Канцеларије за сарадњу с црквама и верским заједницама
Владе Републике Србије.

CIP — Каталогизација у публикацији

Народна библиотека Србије, Београд

271.2

СРПСКА теологија данас ... : зборник радова ... годишњег
симпосиона одржаног на Православном богословском
факултету ... / уредник Радомир В. Поповић = Serbian
Theology Today ... : proceedings of the ... annual symposium
held at the Faculty of Orthodox Theology ... / editor Radomir V.
Poročić. — 2009, књ. 1- . — Београд : Институт за
теолошка истраживања ПБФ, 2010-. — 24 cm

Годишње. — Књига 8 (2016) садржи: Зборник радова осмог
годишњег симпосиона

ISSN 2217-2491 = Српска теологија данас

COBISS.SR-ID 175549196

Садржај

Уводно слово	7
Растко Јовић: Екуменизам недоходници времена	11
Драган Каран: Прожетост практичне пастирске делатности Цркве са богословљем Цркве	19
Горан Младеновић: Тумачење поетско-религиозних мисли у 17. псалму цара Давида	28
Велибор Џомић: Слобода вероисповести и положај цркава и верских заједница у Уставу Републике Србије од 2006. године	37
Милан Бандобрански: Улога и дејство воде у светој Тајни крштења	49
Бранко Радовановић: Рецепција кирилومتодијевског наслеђа у светосавској делатности	61
Данијел Стокановић: Однос Свете тајне крштења и литургијског празновања Пасхе	68
Данијел Стокановић: Савремени феномен Исламска држава и хришћани у Сирији	87
Никола Ерцег: Допринос Николаја Успенског развоју православне литургије код Срба	103
Немања С. Мрђеновић: Теодулархија – Идеал Социјалне Икономије Православне Теологије	113
Дарко Б. Јелић: Улога лаика у Римокатоличкој цркви	123
Дарко Б. Јелић: Улога лаика у древној Цркви при одлучењу од Цркве и повратку у њу као образац за савремени црквени живот	141
Владимир Симић: Одблесци просветитељства на Лешенколовом портрету темишварског епископа Петра Петровића	155
Бранка Вранешевић: Разматрање проблема периодизације визуелне културе Балкана у касној антици	163
Олга Шпехар: Рановизантијско градитељство централног Балкана: степен истражености и нови методолошки приступи	171
Павле Јовић: Поштоваоци Доситеја Обрадовића међу припадницима Српске цркве	178
Ана Фогић: Деривати обичаја веридбе и венчања из античког периода који су уткани у хришћанску праксу и утицај на изглед свадбеног костима Срба	183
Борис Фајфрић: Викентије Флорјанович Фрадински о дохалкидонским црквама	197
Небојша Малешевић: Учење и критика комунизма у српским црквеним часописима између два свјетска рата у Краљевини СХС/Југославији (1920–1940)	215
Бојан Грујичић: Ауторитет Цариградске патријаршије у Православној Цркви према Митрополиту волоколамском Илариону (Алфејеву)	225
Милка Манојловић/Марко Манојловић: Историјски пресек и анализа судских процеса против Архиепископа охридског г.г. Јована, Епископа, свештенства, монаштва и верног народа Православне Охридске Архиепископије, у периоду од 2002–2016. године	237

Катарина Рашић Михајловић: Указ престолонаследника принца Александра Карађорђевића о уједињавању Српске православне цркве 1920. године и васпостављање Патријаршије Српске православне цркве после Првог светског рата.	251
Драгана Тодоровић: Употреба зоографских списа у делима Светих Отаца и учитеља Цркве.	257
Игор Ивковић: 50 свештеника Епархије тимочке пострадалих од Бугара и комуниста у 20. веку.	264
Владан Таталовић: Син човечији у Првој Еноховој књизи.	283

Уводно слово

На седници Наставно-научног већа Православног богословског факултета (ПБФ) у Београду од 8. октобра 2008. прихваћен је предлог да се формира Институт за теолошка истраживања (ИТИ) као интерна научно-истраживачка јединица ПБФ. У образложењу предлога између осталог је истакнуто да ИТИ има за циљ да организовано, систематично и дугорочно развија научно-истраживачку делатност у свим областима и дисциплинама теологије и у сродним и граничним областима свих научних и уметничких знања и вештина. ИТИ би у разним својим секцијама (Библистика, Патристика, Систематска теологија, Практична теологија, Историја Цркве, Философија, Филологија, Црква и друштво, Теологија и наука, Теологија и уметност) обухватио научно-истраживачка поља свих катедри ПБФ, а истовремено би имао мултидисциплинарни и интердисциплинарни карактер. Изражена је жеља да сарадници ИТИ буду пре свега универзитетски наставници, а да је од посебног интереса ангажовање младих научника који настављају постдипломске и докторске студије.

Једна од важних иницијативних активности ИТИ била је успостављање редовног годишњег научног скупа теолога и стручњака из сродних и додирних дисциплина, наиме једног конгресног форума у ком би се по дисциплинарно устројеним секцијама излагали радови са најразличитијом тематиком, у ком би се дискутовало унутар једне и међу различитим дисциплинама, који би служио за међусобно упознавање и колегијалне контакте. *Први* такав скуп, под општим дескриптивним називом „Српска теологија данас“, одржан је 29. и 30. маја 2009. у Београду на ПБФ.

Други скуп „Српска теологија данас“ одржан је 28. и 29. маја 2010. у Београду на ПБФ. У склопу скупа одржан је и редовни осми симпозион посвећен научном пројекту „Српска теологија у двадесетом веку: истраживачки проблеми и резултати“, саопштења са којег су објављена 2010. у осмој књизи истоимене периодичне публикације. Током скупа одржано је више промоција издања Института за теолошка истраживања и Православног богословског факултета.

Трећи скуп „Српска теологија данас“ одржан је 27. и 28. маја 2011. у Београду на ПБФ. У оквиру скупа одржан је редовни десети симпозион посвећен научном пројекту „Српска теологија у двадесетом веку: истраживачки проблеми и резултати“, саопштења са којег су објављена 2011. у десетој књизи истоимене периодичне публикације.

Четврти скуп „Српска теологија данас“ одржан је 25. и 26. маја 2012. у Београду на ПБФ. У оквиру скупа одржан је редовни дванаести симпозион посвећен научном пројекту „Српска теологија у двадесетом веку: истраживачки проблеми и резултати“, саопштења са којег су објављена 2012. у дванаестој књизи истоимене периодичне публикације.

Петти скуп „Српска теологија данас“ одржан је 14. децембра 2013. у Београду на ПБФ. У оквиру скупа одржан је редовни петнаести симпозион посвећен научном пројекту „Српска теологија у двадесетом веку: истраживачки проблеми и резултати“, саопштења са којег су објављена 2014. у петнаестој књизи истоимене периодичне публикације.

Шести скуп „Српска теологија данас“ одржан је 30. маја 2014. у Београду на ПБФ. У оквиру скупа одржан је редовни шеснаести симпозион посвећен научном пројекту „Српска теологија у двадесетом веку: истраживачки проблеми и резултати“, саопштења са којег су објављена 2014. у шеснаестој књизи истоимене периодичне публикације.

Седми скуп „Српска теологија данас“ одржан је 29. маја 2015. у Београду на ПБФ. У оквиру скупа одржан је редовни седамнаести симпозион посвећен научном пројекту „Српска теологија у двадесетом веку: истраживачки проблеми и резултати“, саопштења са којег су објављена 2015. у седамнаестој књизи истоимене периодичне публикације.

Осми скуп „Српска теологија данас“ одржан је 27. маја 2016. у Београду на ПБФ.

Свим учесницима скупова „Српска теологија данас“ 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, захваљујемо се и овом приликом на научним приносима и увидима којима обогаћују нашу богословску мисао. Седми зборник радова који објављујемо, а који нажалост не доноси сва излагања нити плодну дискусију, као ни изванредну атмосферу која је (о)владала скупом, упућујемо колегијалној заједници очекујући критичке оцене и стручне сугестије за даљи рад.

Растко Јовић

Екуменизам
недоходници времена

Драган Каран

Прожетост практичне пастирске делатности Цркве
са богословљем Цркве

Горан Младеновић

Тумачење поетско-религиозних мисли
у 17. псалму цара Давида

Велибор Џомић

Слобода вероисповести
и положај цркава и верских заједница
у Уставу Републике Србије од 2006. године

Милан Бандобрански

Улога и дејство воде
у светој Тајни крштења

Бранко Радовановић

Рецепција кирилометодијевског наслеђа
у светосавској делатности

Данијел Стокановић

Однос Свете тајне крштења
и литургијског празновања Пасхе

Данијел Стокановић

Савремени феномен Исламска држава
и хришћани у Сирији

Никола Ерцег

Допринос Николаја Успенског развоју
православне литургије код Срба

Немања С. Мрђеновић

Теодулархија – Идеал Социјалне Икономије
Православне Теологије

Дарко Б. Јелић

Улога лаика у
Римокатоличкој цркви

Дарко Б. Јелић

Улога лаика у древној Цркви
при одлучењу од Цркве и повратку у њу
као образац за савремени црквени живот